Z BLOGU IUSTORIA

Blízký je ve vazbě. Co smí rodina a co může udělat?

> *Policie zadržela někoho z rodiny a soud ho vzal do vazby. Kdo vás vyrozumí, jak zajistit obhájce, kdy ho smíte navštívit, co mu poslat, jak pomoci k propuštění a čím mu naopak uškodíte.*

MGR. BÁRA BARTOŇKOVÁ

3. 11. 2026 · 9 min čtení

Telefon obvykle zazvoní večer. Volá kamarád, soused, někdy sám zadržený z policejní služebny, a hovor trvá minutu. Pak dlouho nic. Na policii vám řeknou, že informace nedávají, a za dva dny se dozvíte, že soud vzal manžela, syna nebo tátu do vazby.

V praxi mi skoro vždycky volá jako první rodina, ne obviněný. A ptá se pořád na totéž: co smíme, co máme udělat a čím mu neublížíme.

První tři dny

Policie může zadržet obviněného a v naléhavých případech i podezřelého. Do 48 hodin od zadržení ho státní zástupce musí odevzdat soudu s návrhem na vzetí do vazby, jinak musí být propuštěn. Soudce ho pak vyslechne a do 24 hodin od doručení návrhu rozhodne, zda ho bere do vazby, nebo propouští (§ 75 až 77 trestního řádu). Celkem nejvýš 72 hodin. Byl-li zatčen na příkaz soudu, je to ještě kratší (§ 69 odst. 5 a 6).

Do vazby smí soud vzít obviněného jen z některého ze tří důvodů (§ 67):

- **útěková vazba**: obava, že uprchne nebo se bude skrývat, typicky když nemá stálé bydliště nebo mu hrozí vysoký trest,
- **koluzní vazba**: obava, že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit vyšetřování,
- **předstižná vazba**: obava, že bude opakovat trestnou činnost, dokoná čin, o který se pokusil, nebo udělá, čím hrozil.

Vždy navíc musí platit, že účelu vazby nelze dosáhnout mírnějším opatřením. Který důvod soud použil, stojí v usnesení o vazbě. Pro rodinu je to nejdůležitější údaj v celé listině: rozhoduje o tom, zda vám smí volat, jak dlouho půjdou dopisy a zda vůbec přichází v úvahu záruka.

Víte-li o zadržení dřív, než soud rozhodne, jednejte hned. Zvolte obhájce: je-li dosažitelný a zadržený o jeho účast požádá, může být u výslechu před soudcem (§ 77 odst. 2). Pošlete mu doklady o bydlení a práci a nabídku záruky. Soud pak může záruku přijmout místo vazby rovnou (§ 73 odst. 1).

Kdo vás vyrozumí a proč se nic nedozvíte

O vzetí do vazby se musí bez průtahů vyrozumět některý rodinný příslušník nebo jiná osoba, kterou obviněný určí, a také jeho zaměstnavatel. Když obviněný s vyrozuměním nesouhlasí, nevyrozumí se nikdo, ledaže jde o rodinu mladistvého (§ 70 odst. 1).

Vyrozumění řekne jen to, že je ve vazbě. Do spisu smí nahlížet obviněný, poškozený a jejich obhájci a zmocněnci; jiné osoby jen se souhlasem a jen k uplatnění svých práv (§ 65 odst. 1). Rodina mezi ně zpravidla nepatří, výjimkou jsou rodiče nezletilého obviněného jako jeho zákonní zástupci. Obhájce je vázán mlčenlivostí (§ 21 zákona o advokacii), takže je dobré, aby mu obviněný hned při první návštěvě řekl, co smí rodině sdělovat.

Další výjimka: kdo nabízí záruku za obviněného nebo za něj chce složit peněžitou záruku, toho soud nebo státní zástupce seznámí s podstatou obvinění a s tím, v čem vidí důvod vazby (§ 73 odst. 2 a § 73a odst. 1).

Obhájce musí mít a vybrat ho můžete vy

Obviněný ve vazbě musí mít obhájce (§ 36 odst. 1 písm. a)). Když si ho nezvolí, dostane lhůtu a po ní mu soud obhájce ustanoví z pořadníku advokátů (§ 38 odst. 1 a § 39).

Obhájce můžete zvolit i vy. Trestní řád to dovoluje příbuznému v pokolení přímém (rodiče, děti, prarodiče, vnuci), sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželovi, registrovanému partnerovi i druhovi nebo družce, ale jen tehdy, když si obhájce nezvolil sám obviněný. Proti jeho vůli to jde jen u obviněného omezeného ve svéprávnosti (§ 37 odst. 1).

Ustanoveného obhájce platí stát. Obviněný mu odměnu nahrazuje, jen když je pravomocně uznán vinným a soud mu nepřiznal bezplatnou obhajobu (§ 151 odst. 2 a § 152 odst. 1 písm. b)). Návrh na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu můžete podat i vy (§ 33 odst. 2 a 3).

Obhájce je pro rodinu hlavní spojení: smí za obviněným kdykoli, mluví s ním bez třetí osoby a jejich dopisy se nekontrolují (§ 33 odst. 1 trestního řádu, § 13 odst. 3 a § 14 odst. 9 zákona o výkonu vazby, § 47 řádu výkonu vazby).

Návštěvy, dopisy a telefon

Návštěvy. Obviněný smí přijmout návštěvu nejvýš čtyř osob jednou za dva týdny na devadesát minut (§ 14 odst. 1 zákona o výkonu vazby). Započítávají se i děti, které smějí přijít jen s dospělým; návštěvník se prokazuje občanským průkazem nebo pasem (§ 44 řádu výkonu vazby). O návštěvu musí požádat obviněný sám a po jejím schválení vám sdělí podrobnosti; další pravidla upravuje vnitřní řád věznice.

U koluzní vazby stanoví podmínky návštěvy v přípravném řízení státní zástupce, později soudce: termín, okruh osob a přítomnost policisty nebo jiného orgánu činného v trestním řízení. Dokud je nestanoví, věznice návštěvu neumožní, a přítomný orgán ji může ukončit, jakmile zjistí, že dochází k maření vyšetřování (§ 14 odst. 2, 7 a 8).

Dopisy. Psát můžete bez omezení, jen poštou. Dopisy se ale čtou. U koluzní vazby je čte orgán, který vede řízení, a má na to 14 dnů. Dopis, jehož obsah zakládá podezření z trestné činnosti nebo by mohl zmařit účel vazby, se zadrží a založí do trestního spisu (§ 13 odst. 2).

Telefon. Není-li vazba koluzní, smí obviněný telefonovat osobě blízké v době podle vnitřního řádu, na své náklady a z telefonu věznice. Volat může jen on, a to na povolená čísla. Vězeňská služba hovory nahrává (§ 13a). U koluzní vazby se hovor s rodinou nepovolí, pokud orgán činný v trestním řízení nerozhodne jinak (§ 43a odst. 2 řádu).

Balíček, oblečení a peníze

Balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby do 5 kg smí obviněný přijmout jednou za tři měsíce, poštou nebo při návštěvě. Do limitu se nepočítá oblečení na výměnu, knihy, tisk ani hygienické potřeby (§ 16 odst. 2 zákona o výkonu vazby). Do balíčku nepatří mimo jiné peníze, léky, elektronika, alkohol, nic ve skle ani rychle se kazící potraviny (§ 48 řádu).

Hotovost mít nesmí. Peníze se posílají na jeho zvláštní účet ve věznici, z něhož bezhotovostně nakupuje (§ 16 odst. 1, § 21 odst. 6 a § 21f zákona); s částkou 1 000 Kč po dobu vazby nakládat nemůže (§ 7 vyhlášky č. 360/2024 Sb.). Pošlete je poštovní poukázkou na adresu věznice se jménem, příjmením a datem narození obviněného, nebo převodem; číslo účtu a variabilní symbol najdete v profilu věznice na vs.gov.cz. Má-li obviněný exekuce, mohou poslané peníze skončit u exekutora. Exekuci nepodléhají peníze, které při odeslání výslovně určíte na léky a zdravotní služby; ty se ale smějí použít jen na tento účel (§ 21f odst. 2 a 5 a § 21h odst. 2 zákona).

Jak se z vazby dostat

Stížnost. Proti usnesení o vzetí do vazby lze podat stížnost do tří dnů od jeho oznámení (§ 74 odst. 1 a § 143 odst. 1 trestního řádu). Usnesení se vyhlašuje ve vazebním zasedání (§ 73g odst. 5) a obviněný často podá stížnost hned tam; zjistěte proto, zda ji podal. Ve prospěch obviněného ji můžete podat i vy, pokud patříte k blízkým vyjmenovaným u volby obhájce; lhůta vám ale končí týž den jako jemu (§ 142 odst. 2, § 143 odst. 2 a § 247 odst. 2). Stížnost obviněného nemá odkladný účinek, takže do rozhodnutí o ní zůstává ve vazbě (§ 74 odst. 2).

Řeknu to na rovinu: stížnosti proti vzetí do vazby v praxi často neuspějí. Soud rozhoduje na začátku, kdy vyšetřování teprve běží a obavy jsou čerstvé. Z vazby se lidé mnohem častěji dostanou později, když vazební důvod odpadne, třeba po výslechu svědků.

Žádost o propuštění. Obviněný může kdykoli po právní moci rozhodnutí o vazbě žádat o propuštění; žádostí je i návrh na nahrazení vazby. Po zamítnutí ji se stejnými důvody může opakovat až po 30 dnech (§ 71a). Nevyhoví-li jí státní zástupce, musí ji do pěti pracovních dnů předložit soudci (§ 73b odst. 2).

Pravidelné přezkoumání. Soudce musí nejpozději každé tři měsíce rozhodnout, zda obviněného ve vazbě ponechá, jinak musí být propuštěn (§ 72 odst. 1). Koluzní vazba smí trvat nejvýš tři měsíce, ledaže obviněný už na svědky působil (§ 72a odst. 3). Celkem nesmí vazba přesáhnout rok u přečinu, dva roky u zločinu a tři roky u zvlášť závažného zločinu, u činů s možností výjimečného trestu čtyři roky (§ 72a odst. 1).

Nahrazení vazby. U útěkové a předstižné vazby může soud obviněného propustit a vazbu nahradit (§ 73 odst. 1 a § 73a):

- zárukou důvěryhodné osoby nebo zájmového sdružení za jeho chování, za to, že se na vyzvání dostaví, a že předem ohlásí každé vzdálení z místa pobytu,
- písemným slibem obviněného, že povede řádný život a splní uložené povinnosti,
- dohledem probačního úředníka, případně s povinností zdržovat se v určené době doma,
- předběžným opatřením,

- peněžitou zárukou nejméně 10 000 Kč, kterou se souhlasem obviněného může složit i někdo jiný.

Peněžitá záruka propadne státu, když obviněný uprchne, zaviněně se nedostaví k úkonu, opakuje trestnou činnost nebo se vyhýbá trestu (§ 73a odst. 4). Celá se ale nemusí vrátit ani při řádném chování: nezaplatí-li odsouzený peněžitý trest nebo náklady řízení, uhradí se z ní, a na žádost poškozeného i náhrada škody z rozsudku (§ 73a odst. 6 a 7). U předstižné vazby ji soud nesmí přijmout u nejzávažnějších činů, například vraždy nebo závažné drogové trestné činnosti (§ 73a odst. 1). U koluzní vazby zákon nic z toho nepřipouští.

Tady může rodina udělat nejvíc. Soud potřebuje vidět, že obviněný má kam jít, z čeho žít a kdo na něj dohlédne:

- doklad o bydlení, třeba nájemní smlouvu nebo souhlas vlastníka bytu,
- potvrzení zaměstnavatele, že ho vezme zpátky, nebo příslib nové práce,
- podepsanou nabídku záruky od důvěryhodného člověka s popisem jeho vztahu k obviněnému,
- u peněžité záruky podklady o majetku toho, kdo ji skládá; podle nich soud určí výši (§ 73a odst. 2).

Všechno posílejte přes obhájce, který to připojí k žádosti nebo ke stížnosti.

Čím můžete uškodit

Nekontaktujte svědky, poškozené ani spoluobviněné, ani abyste jim „jen vysvětlili, jak to bylo“. Zjistí-li se, že obviněný na svědky působil, třeba přes vás, je to přesně důvod koluzní vazby a ta pak může trvat i přes tříměsíční limit (§ 67 písm. b) a § 72a odst. 3 trestního řádu).

Neposílejte vzkazy přes spoluvězně ani jejich rodiny. Obviněný nesmí navazovat nedovolené styky (§ 21 odst. 2 zákona o výkonu vazby) a vzkaz mimo kontrolu působí přesně jako to, čemu má vazba zabránit.

O věci nemluvte po telefonu ani nepište v dopisech. Záznam hovoru, ze kterého plyne podezření nebo narušení důvodu vazby, předá Vězeňská služba orgánům činným v trestním řízení (§ 43a odst. 3 řádu výkonu vazby). Pište o dětech, o domově, o tom, co potřebuje. O věci mluví s obhájcem.

A když se policie ozve i vám: jako příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, partner nebo druh máte právo odepřít výpověď (§ 100 odst. 1 trestního řádu). Na předvolání se ale dostavit musíte a výpověď odepřete až tam, po poučení (§ 97 a § 101 odst. 1); u podání vysvětlení je toto právo užší (§ 158 odst. 8). Poraďte se předem s advokátem.

Co udělat v prvních dnech

1. Zjistěte, zda už soud o vazbě rozhodl. Pokud ne, zvolte hned obhájce a pošlete mu doklady a nabídku záruky.
2. Pokud rozhodl, opatřete si přes obhájce usnesení, zjistěte vazební důvod a zda je podaná stížnost. Lhůta jsou tři dny.
3. Domluvte s obhájcem, co vám smí sdělovat.
4. Pošlete peníze a oblečení na výměnu.

5. Napište dopis o běžných věcech, bez jediné zmínky o obvinění.
6. Připravte podklady k žádosti o propuštění.

Rodinám dávám tahle pravidla napsaná na papíře. Ve stresu se zapomínají a úřady je rodině samy od sebe nedají.

Co musí obsahovat usnesení o zahájení trestního stíhání a jak se obhájce dostane do spisu, popisuje průvodce Přišlo obvinění. Začala-li věc trestním oznámením, pomůže článek Trestní oznámení: co se stane, když ho někdo podá na vás.

Někoho z rodiny vzali do vazby a nevíte, co smíte? Převezmu obhajobu, připravím stížnost nebo žádost o propuštění a rodině sepíšu, co smí a co ne. Zavolejte mi na +420 732 464 372 nebo napište na bartonkova@iustoria.cz.

Článek popisuje právní stav k 3. 11. 2026. Má informativní charakter a nenahrazuje právní poradenství v konkrétní věci.

Blízký je ve vazbě. Co smí rodina a co může udělat?

Mgr. Bára Bartoňková · Publikováno 3. 11. 2026

https://www.iustoria.cz/blog/blizky-je-ve-vazbe-co-smi-rodina-a-co-muze-udelat/

Text je dílem chráněným autorským právem. Sdílení celého dokumentu bez úprav je vítáno; přebírání částí do jiných textů jen s uvedením zdroje. © IUSTORIA, advokátní kancelář, s.r.o.